

УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

КЛАСИФІКАЦІЯ ПСИХОТИПІВ ОСОБИСТОСТЕЙ В РОБОЧІЙ ГРУПІ

ПСИХОЛОГІЧНА ТИПОЛОГІЯ

система індивідуальних установок і поведінкових стереотипів, що пояснює розходження між людьми.

ПСИХОТИП (ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТИП)

характеристика людини з точки зору
його психологічних особливостей.

КЛАСИФІКАЦІЯ ПСИХОТИПІВ

За твердженням Юнга, кожна людина орієнтована переважно

або на сприйняття об'єктів зовнішнього світу (екстраверсія),

або на суб'єктивні переживання (інтроверсія).

ТИПОЛОГІЯ ТЕМПЕРАМЕНТІВ

Практичне значення для управлінської діяльності має **типологія темпераментів**.

Від типу темпераменту залежить

-співвідношення міри емоційної стабільності і орієнтації або на самого себе, або на зовнішній світ,

-визначається спрямованість діяльності і ступінь задоволеності від її здійснення.

Тип темпераменту людини визначають особливості нервової системи, він є вродженим і не змінюється протягом життя. Кожен тип має свої сильні і слабкі сторони.

ВАЖЛИВО ЗАПАМ'ЯТАТИ

- темперамент має біологічно зумовлену природу;
- однозначної приналежності до того чи іншого психотипу немає,
- найчастіше має місце змішання різних типів при домінуванні одного;
- темперамент впливає на формування і прояв особистісних і професійних якостей.

ХОЛЕРИЧНИЙ ТИП ТЕМПЕРАМЕНТУ

- характеризується відсутністю стійких психічних реакцій. Найчастіше в поведінці це проявляється непосидючістю, метушливістю, різкістю суджень, прямолінійністю оцінок, упертістю, що є перешкодою ефективної управлінської діяльності. Йому вкрай складно проводити тривалі ділові переговори, що вимагають психічної витривалості. Холерик схильний провокувати конфлікти, схильний до ризику, не вміє вислухати іншу людину. Він може агресивно відреагувати на критику, але необхідчів і незлопам'ятний.

САНГВІНІК

- характеризується нестійкістю інтересу до виконуваної діяльності, тобто здатна вона розпочинати справу з азартом, але доведе його до логічного кінця тільки в разі можливості різноманітності дій. Випробовувані симпатії і антипатії поверхневі і часто змінюються. Він швидко приймає рішення, адаптивен, не конфліктний, контактний і комунікабельний, вміє працювати з людьми. Не має схильності наполегливо працювати з діловими документами і ефективно використовувати комп'ютери. Сангвініки, що володіють сильною нервовою системою, спокійно і дещо легковажно сприймають критику, можуть навіть не реагувати на неї.

ФЛЕГМАТИК

- Для флегматика характерна інтровертність і орієнтація на неживі предмети, стійкі психічні реакції. Основні риси флегматика: спокій, холонокровність, терплячість, послідовність і відповідальність при виконанні роботи, стійкість в симпатіях і антипатіях, байдужість до похвали. Він буде неефективний при проведенні переговорів, в діалогах, так як йому важко встановити зворотний зв'язок зі співрозмовником. На критику флегматик видасть відповідну реакцію не відразу, тому що все детально буде аналізувати. Флегматик прекрасно працює з документами і технікою. Найбільш підходяща для нього професія - бухгалтер.

МЕЛАНХОЛІЙНИЙ ТИП ТЕМПЕРАМЕНТУ

- детермінує загострену чутливість до навколишнього світу. Основні характеристики цього типу: сором'язливість, сором'язливість, недовірливість, скритність, образливість, невпевненість у власних силах, інтровертність. Меланхолік вкрай чутливий до критики, насилу справляється з негативними емоціями. Він буде успішний в професії художника, так як схильний до образного, а не понятійному мисленню.

ІНШИЙ КРИТЕРІЙ КЛАСИФІКАЦІЇ ТИПІВ ОСОБИСТОСТІ Є КЛАСИФІКАЦІЯ ПО АКЦЕНТУАЦІЯМ ХАРАКТЕРУ.

- 1. *Гіпертімний (надактивний) тип.* Характеризується підвищеним життєвим тонусом, активністю життєвої позиції, спрагою спілкування, схильністю до ризику. Для людей з акцентуацією даного типу будуть травмуючими наступні фактори: одноманітна обстановка, монотонна праця, неробство, самотність і обмеження контактів.
- 2. *Циклоїдний тип.* Виявляється наявність двох фаз - гіпертімно-сти і субдепресии, тобто людина схильна переживати циклічні зміни настрою від ейфорії до крайньої пригніченості. Ці перепади настрою можуть тривати 1-2 тижні і перемежовуватися з тривалими перервами. У період спаду настрою люди проявляють підвищену чутливість до критики, закидають розпочаті справи. В період гіпертімності вони ініціативні, життєрадісні і товариські.
- 3. *Лабільний тип.* Виявляється в вираженою мінливості настрою, високої чутливості до подій, товарищкості, добродушності, чуйності, щирої прихильності до людей. Люди цього типу вважають за краще соціальну роль опікуваного.

ІНШИЙ КРИТЕРІЙ КЛАСИФІКАЦІЇ ТИПІВ ОСОБИСТОСТІ Є КЛАСИФІКАЦІЯ ПО АКЦЕНТУАЦІЯМ ХАРАКТЕРУ.

- 4. *Астено-невротичний*. Цей тип характеру пов'язаний з проявом таких особливостей, як дратівливість, підвищена стомлюваність, схильність до іпохондрії, акуратність і дисциплінованість. Можливі раптові афективні спалахи через малозначність приводу, емоційний зрив в разі неможливості здійснити задумане.
- 5. *Сензитивний тип*. Характеризується вразливістю, почуттям власної неповноцінності, боязкістю, сором'язливістю, спокоєм. Люди з сенситивним типом акцентуації характеру в підлітковому віці часто стають об'єктами глузувань і знущань з боку однолітків, при цьому самі здатні виявляти доброту і взаємодопомога. Часто для самореалізації вибирають інтелектуально-естетичну сферу.
- 6. *Психастенічеський тип*. Детермінує схильність до самоаналізу і рефлексії, акуратність і розсудливість, самокритичність і надійність, стабільне настрої. Люди з даним типом довго приймають рішення, уникають відповідальності.

ІНШИЙ КРИТЕРІЙ КЛАСИФІКАЦІЇ ТИПІВ ОСОБИСТОСТІ Є КЛАСИФІКАЦІЯ ПО АКЦЕНТУАЦІЯМ ХАРАКТЕРУ.

- *Шизофренік.* Для людей цього типу характерні замкнутість, невміння співпереживати, схильність до інтуїтивного сприйняття дійсності, стабільність і сталість інтересів, небагатослівність. Шизоїди важко встановлюють емоційні контакти з іншими людьми, живуть у світі фантазій, які призначені тільки для втіхи самого себе. Можуть проявляти схильність до вживання алкоголю.
- *8. Епілептоїдний тип.* Для цього типу характерна збудливість, напруженість, авторитарність, дріб'язкова акуратність, пунктуальність, скрупульозність, надмірний педантизм, інертність, пильну увагу до свого здоров'я. Індивід може впасти в злобно-тужливий настрій, потім проявити роздратування з афективними вибухами, знаходячи при цьому об'єкти для зняття агресивності.
- *9. Істероїдний тип.* Визначає хворобливий егоцентризм, страх бути осміяним, схильність до демонстративного суїциду (парасуїцид). Істероїди наполегливі, ініціативні, комунікабельні, вибирають найбільш популярні заняття, які легко змінюють.

ІНШИЙ КРИТЕРІЙ КЛАСИФІКАЦІЇ ТИПІВ ОСОБИСТОСТІ Є КЛАСИФІКАЦІЯ ПО АКЦЕНТУАЦІЯМ ХАРАКТЕРУ.

- 10. *Нестійкий тип.* У людей з нестійким типом яскраво виражена лінь, небажання вести трудову або навчальну діяльність, тяга до розваг, дозвільному проведенню часу, неробства. Ці люди товариські, відкриті, послужливі, балакучі, схильні до вживання алкоголю і наркотиків.
- 11. *Конформний тип.* Для конформних людей характерно прагнення не відрізнитися від інших, бути в звичному оточенні, ригідність, страх перед змінами, небажання відмовлятися від життєвого стереотипу, обмеженість очікувань від життя, залежність від соціального оточення. Люди з даним типом акцентуації доброзичливі, дисципліновані і неконфліктні [\[4\]](#) .

КЛАСИФІКАЦІЯ ПСИХОТИПІВ

- 1) індивідуалісти - люди, схильні до автономності та персональної відповідальності;
- 2) колективісти - співробітники з активною життєвою позицією, які підтримують суспільні відносини;
- 3) наслідувачі - працівники, що наслідують іншим і уникають складних відносин;
- 4) претензійністи - працівники, яким притаманні егоцентризм, марнославство, образливість;
- 5) пасивні - співробітники, що не проявляють творчості і ініціативи під час виконання службових обов'язків;
- 6) ізольовані - люди, яких не приймає колектив.